

PRESSITEADE nr 103/25

Luxembourg, 1. august 2025

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-758/24 | [Alace] ja C-759/24 | [Canpelli]¹

Rahvusvaheline kaitse: kolmanda riigi tunnistamine „turvaliseks päritoluriigiks“ peab alluma tõhusale kohtulikule kontrollile

Kolmanda riigi kodaniku rahvusvahelise kaitse taotlus võidakse kiirendatud piirimenetluses tagasi lükata, kui liikmesriik on tunnistanud tema päritoluriigi „turvaliseks“. Euroopa Kohus täpsustas, et seda võib teha seadusandliku aktiga, tingimusel et selle üle saab teostada tõhusat kohtulikku kontrolli aspekti osas, kas liidu õiguses kehtestatud sisulised tingimused on täidetud. Turvaliseks tunnistamise aluseks olevad teabeallikad peavad olema kättesaadavad taotlejale ja liikmesriigi kohtule. Liikmesriik ei või siiski lisada riiki turvaliste päritoluriikide nimekirja, kui see riik ei paku piisavat kaitse kogu oma elanikkonnale.

Direktiivi 2013/32/EL² kohaselt võivad liikmesriigid kiirendada rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamist ja viia selle läbi piiril, kui taotlused on esitanud selliste kolmandate riikide kodanikud, mis pakuvad piisavat kaitset. Itaalias tunnistatakse kolmandad riigid alates 2024. aasta oktoobrist „turvaliseks päritoluriigiks“ seadusandliku aktiga. Selle akti kohaselt peetakse Bangladeshis Itaalias „turvaliseks päritoluriigiks“.

Sellises olukorras viidi kaks Itaalia ametiasutuste poolt merel päästetud Bangladeshis kodanikku Itaalia-Albaania protokollis³ alusel Albaanias asuvasse kinnipidamiskeskusesse, kus nad esitasid rahvusvahelise kaitse taotluse. Itaalia ametiasutused vaatasid nende taotlused kiirendatud piirimenetluses läbi ning lükkasid need põhjendamatusse tõttu tagasi seepärast, et nende päritoluriiki peetakse „turvaliseks“.

Taotlejad vaidlustasid tagasilükkamise otsuse Rooma esimese astme kohtus, kes pöördus Euroopa Kohtu poole, et selgitada turvalise päritoluriigi mõiste kohaldamist ja liikmesriikide kohustusi seoses tõhusa kohtuliku kontrolliga. Eelotsusetaotluse esitanud kohus väidab, et erinevalt varasemast korrapärasusest ei ole 2024. aasta oktoobri seadusandlikus aktis täpsustatud teabeallikaid, millele Itaalia seadusandja riigi turvalisuse hindamisel tugines. Seega on nii taotlejalt kui ka kohtult võetud võimalus vastavalt vaidlustada ja kontrollida sellise turvalisuse eelduse õiguspärasust, analüüsides selleks eelkõige nende allikate päritolu, autoriteeti, usaldusväärsust, asjakohasust, ajakohastatust ja terviklikkust.

Euroopa Kohus vastas, et **liidu õigusega ei ole vastuolus see, kui liikmesriik tunnistab kolmanda riigi turvaliseks päritoluriigiks seadusandliku aktiga, tingimusel et turvaliseks tunnistamise üle saab teostada tõhusat kohtulikku kontrolli**. See kontroll peab hõlmama küsimust, kas täidetud on turvaliseks tunnistamise sisulised tingimused, mis on ette nähtud direktiivi I lisas, eelkõige juhul, kui on esitatud kaebus varjupaigataotluse tagasilükkamise otsuse peale, mis on tehtud turvaliseks tunnistatud riigist pärit kodanikele kohaldatavas kiirendatud menetluses.

Euroopa Kohus rõhutas samuti, et **teabeallikad, millel turvaliseks tunnistamine põhineb, peavad olema piisavalt kättesaadavad nii taotlejale kui ka pädevale kohtule**. Selle nõude eesmärk on tagada tõhus kohtulik kaitse, võimaldades taotlejal tõhusalt kasutada oma õigusi ja liikmesriigi kohtul täielikult läbi viia oma kontrolli. Ühtlasi võib kohus, kui ta kontrollib, kas turvaliseks tunnistamine vastab direktiivi I lisas ette nähtud tingimustele, võtta arvesse teavet, mille ta on ise kogunud, tingimusel et ta on kontrollinud selle usaldusväärsust ja andnud

mõlemale menetluse poolele võimaluse esitada täiendava teabe osas enda seisukohad.

Lõpuks täpsustas Euroopa Kohus, et kuni jõustub praegu kehtivat direktiivi asendav uus määrus, **ei või liikmesriik tunnistada „turvaliseks“ päritoluriigiks sellist kolmandat riiki, mille puhul ei ole teatavate isikute kategooriate osas täidetud turvaliseks tunnistamise sisulised tingimused**. Uus määrus, mis lubab ette näha erandid konkreetsete selgelt tuvastatavate isikute kategooriate puhul, on kohaldatav alates 12. juunist 2026, kuid liidu seadusandjal on võimalik see kuupäev varasemaks tuua.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kohtuotsuse [terviktekst ja kokkuvõte, juhul kui see koostatakse](#), on CURIA veebisaidil alates otsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎(+352) 4303 3127.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎(+32) 2 2964106.

Euroopa Liidu Kohtu selgitava video kohtuotsuse kohta leiab [siit](#).

Hoiame ühendust!

¹Kohtuasjadel on väljamõeldud nimed. Need ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta [direktiiv 2013/32/EL](#) rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (edaspidi „direktiiv“).

³ Roomas 6. novembril 2023 sõlmitud Itaalia ja Albaania vaheline protokoll (ratifitseeritud 21. veebruari 2024. aasta seadusega nr 14) kinnipidamis- ja tagasipöördumiskeskuse loomise kohta Albaania territooriumil, kuid Itaalia jurisdiktsiooni all. See keskus on mõeldud rahvusvahelise kaitse taotlejatele ja võimaldab kohaldada kiirendatud piirimenetlust sellistest riikidest pärit taotlejatele, mida peetakse turvalisteks.